

Mirsad Hadžikadić:

Imao sam let do Štokholma u Švedskoj. Sljedećeg jutra smo autom otišli u Jönköping, koji se nalazi negdje na pola puta između Malmoa, Geteborga i Štokholma, s namjerom da privučemo što više ljudi iz tih gradova. Na taj način smo im skratili vrijeme putovanja sa šest sati na tri sata. Radilo se o inicijalnom sastanku članova, ili barem onih koji su mogli doći. U publici je bilo 60 ili 70 ljudi. Imao sam priliku da govorim o Platformi i budućnosti Bosne i Hercegovine, a oni su mi narednih sat i po postavljali pitanja. Zatim je počelo zasjedanje sa izglasavanjem kandidata za odbor koji će upravljati osnivanjem Platforme za progres u Švedskoj. Formalno su registrovani i održali su prvu skupštinu na kojoj su izabrani kandidati za sedam pozicija. Kandidati su se prvo predstavili, a zatim je obavljeno glasanje. Sada imamo grupu ljudi, uključujući predsjednika i potpredsjednika koje su izabrali između sebe, koji će voditi razvoj Platforme za progres u Švedskoj. Oni će osnovati ogranke po gradovima i onda ćemo planirati dalje korake. To je prva takva organizacija osnovana u bosanskohercegovačkoj dijaspori. Vjerujem da ćemo isto ubrzo napraviti i u Švicarskoj, Italiji i Njemačkoj. Već smo započeli aktivnosti u Sjedinjenim Američkim Državama, a planiramo ih započeti i u Australiji.

Zaboravio sam spomenuti da smo u subotu u povratku sa događaja koji je trajao od 12 do 18 sati posjetili jednog od naših pristalica i u nedjelju u njegovom stanu snimili Facebook live. Sutradan sam otputovao u Sjedinjene Američke Države, tačnije u Washington DC, gdje sam učestvovao u organizaciji konferencije na temu kompleksnosti politike. Konferencija je trajala tri dana i prisustvovala joj je divna grupa ljudi. Planirana je kao manji događaj kojim se uspostavlja polje na presjeku znakova kompleksnosti i donošenja politika. Održao sam krasnu prezentaciju o budućnosti svijeta i šta s njom.

U petak ili subotu planiram sa svojom suprugom Mirzetom otputovati u St. Louis, na njihov poziv. Tamo se održava javna tribina, kakve smo održavali u tom gradu i tokom kampanje. Ne vjerujem da ćemo imati donatorsku večeru, plan je da se obratim Bosancima i Hercegovcima koji žive u St. Louisu i okolini. Vjerovatno ću nastupiti u radijskoj emisiji bosanske radio stanice u St. Louisu. Dok sam ovdje, planirali smo prisustvovati i donatorskoj večeri u Chicagu, tokom

vikenda početkom maja, a tu je i inicijalna skupština Platforme za progres Sjeverna Karolina koja će se održati 20. aprila.

Clark Curtis:

Znam da si se vratio zbog tri ili četiri konferencije i zanima me da li na takvim događajima imaš priliku govoriti o onome na čemu radiš u Bosni i Hercegovini ili to nije pravo vrijeme za priču o tome. Stigneš li o tome pričati izvan govornice da bi objasnio šta se događa i možda uključio i druge ljude?

Mirsad Hadžikadić:

Ljudi mi na takvim događajima često postavljaju pitanja o mom političkom angažmanu. Žele znati šta se sada dešava u Bosni, šta radimo, šta ja radim. Oni bi željeli više razgovarati o tome, ali ja oklijevam jer ne želim da se na te moje nastupe, koji su naučne prirode, gleda kao na promociju, u bilo kojem smislu. Zato šutim i ne govorim o tome ako me neko ne upita. Ovaj put je bilo drugačije jer se radilo o politici i kompleksnosti i ljudi su željeli znati šta se dešava na terenu, zanimalo ih je šta se dešava u Bosni. Na njihov sam zahtjev više puta govorio o onome što se dešava u Bosni i Hercegovini, kako se to može modelirati, kako situacija u BiH može biti izazov za modele konfrontacije i kako se ti modeli mogu bolje dizajnirati i unaprijediti zahvaljujući mom iskustvu u BiH i prikupljanju podataka. Ovaj put je bilo zanimljivo i zbog toga što sam klicao predavanju koje je održao jedan bračni par, sociologinja i njen muž fizičar. Njih dvoje su formirali model koji se bavi problemima u koji su uključene tri stranke. Prošle godine su predstavili model u kome su dvije stranke na suprotnim stranama konflikta, a sada su uradili istu stvar sa tri stranke i koristili Bosnu i Hercegovinu kao primjer. Bili su jako nervozni zbog toga što sam ja prisutan i po svoj prilici znam više od njih o Bosni i Hercegovini i tamošnjoj situaciji, kao i o modeliranju toga. Rekao sam im da nemaju razloga za zabrinutost i tokom prezentacije sam im pomogao i pojasnio neke stvari publici. Zaista su se potrudili. To je bila drugačija situacija i u tom je slučaju moj angažman u Bosni i Hercegovini predstavljao plus u naučnom smislu jer sam mogao doprinijeti boljem razumijevanju kompleksnosti situacije i modeliranju, simulaciji i agentnom modeliranju. Publika je imala mnogo pitanja i bilo je jako

zanimljivo. Inače mi je tokom te konferencije iskustvo iz Bosne pružilo priliku da istraživačima postavljam pitanja koji su fokusirana na teoriju, ali potiču iz mog iskustva u Bosni. Bio sam u stanju preispitivati odluke i ukazivati na moguće odgovore upravo zbog onoga što sam radio u Bosni. S obzirom na to da je moj interes u inostranstvu i da tražim konferencije i mjesta na kojima mogu govoriti o interpretacijskim modelima i primjeni tih modela u društvenim naukama i ekonomskim sistemima, religijskim situacijama, konfliktnim i drugim situacijama koje traže bolje razumijevanje ljudske prirode, sve češće uviđam koliko su mi korisna iskustva koja nosim iz Bosne, čak i u naučnom smislu. Odlično pitanje, hvala.

Clark Curtis:

O ovome smo već nešto razgovarali, a sada se vraćam na to zbog svog jutrošnjeg razgovora sa *Emerging Europe*. Nakon prošlih izbora si spomenuo da ne očekuješ veliki broj javnih tribina prije izbora, a sada se to dešava i proces se nastavlja u drugim evropskim zemljama, a traje i ovdje. Malo nam objasni taj pristup, iako pretpostavljam da je i tebi to novo područje. Ne vjerujem da bi druge stranke tamo razmišljale o održavanju javnih tribina u ovom trenutku, a još i manje kako se bliže izbori.

Mirsad Hadžikadić:

To je moj stil. Mogu se pojavljivati u televizijskim emisijama i razgovarati sa predstavnicima različitih medija, ali sam najviše u elementu kada sam u direktnom kontaktu sa ljudima. Te javne tribine su za njih prilika da postave pitanja, izraze negodovanje i ponude rješenja i prijedloge. Zaista njegujem tu direktnu demokratiju i razgovor s ljudima, a izgleda da se to i njima dopada jer na tim tribinama sve češće nedostaje mjesta za sjedenje, dakle interes raste. Prošli put sam ti spomenuo da sam prije dolaska u Sjedinjene Države bio sa studentima u studentskom domu i njihov interes me zapanjio, postavljali su mi drugačija pitanja, a oči su im bile nekako drugačije, ispunjene emocijama i energijom. Pozvali su me da ih posjećujem svaki mjesec jer smo razgovarali o svemu, o obrazovanju, njihovom životu i ostvarivanju karijere. U takvim situacijama zaista procvjetam i pri tome ne tvrdim da sam u tome dobar ili odličan, kažem samo da se ja osjećam dobro u takvim situacijama.

Clark Curtis:

Tada si u svom elementu.

Mirsad Hadžikadić:

U tim situacijama ja učim od ljudi, gledam njihov govor tijela, ko će postaviti pitanje, a ko ne i ko oklijeva da ga postavi, koji ih problemi zanimaju i kakva su njihova stajališta, bilo da se radi o mlađim ili starijim ljudima. Te su javne tribine dragocjene i najbolji način da ljudi shvate. Poslije njih mi ljudi prilaze da bi se slikali sa mnom i postavili neka pitanja koja su se bojali postaviti pred svima. Zato volim te događaje. Nije lako odgovoriti na sva pitanja jer ih ima mnogo, ali smatram da je to najbolji način da se čovjek predstavi u pravom svjetlu. Ono što političari inače rade nije dovoljno. Oni ili održe govor u strogo kontrolisanom okruženju i onda odu ili se samo rukuju sa ljudima dok prolaze kroz gužvu, ne pružajući im priliku za smislen razgovor. Ja na svakoj javnoj tribini nudim ljudima priliku za konstruktivan razgovor, bez obzira na to o čemu sam prethodno govorio na tribini, a govor nikada ne čitam. Samo jednom sam čitao govor i to na skupštini na kojoj smo osnovali Platformu jer nisam želio preskočiti ni jednu riječ. Inače ne čitam, često i ne znam o čemu ću govoriti, odnosno kakvu će strukturu imati moja prezentacija. Započnem, pa posmatram reakciju ljudi, isprobavam i istražujem šta je njima najzanimljivije, o čemu razmišljaju, i onda idem u tom smjeru. Moje prezentacije uvijek služe kao priprema za razgovor, upoznavanje slušalaca sa mojim stajalištima i s tim u kom smjeru idemo, utvrđivanje onoga što se njima sviđa i ne sviđa, a to dovodi do iznošenja kritika, komentara, pitanja i određenih problema. Taj dio je zapravo i najvažniji, kada oni iznose svoja mišljenja, interese i brige. Nije to uvijek divno i krasno jer su ljudi iskreno zabrinuti zbog postojeće situacije i žele da ih uvjerimo da će naš doprinos biti konstruktivan, provjeravaju gdje su nam srca. Smatram da je to jako, jako korisno, za mene sigurno jeste, a nadam se da je i za njih.

Clark Curtis:

Da li bi se moglo reći da taj pristup sa održavanjem javnih tribina predstavlja tvoju zonu komfora jer si ti u svom elementu kada uključuješ druge? Može li se reći da je to nešto tvoje, lično, ili

nešto što ti donosiš odavde i isprobavaš tamo, s obzirom na to da takve javne tribine predstavljaju uobičajenu komponentu političkih procesa u Sjedinjenim Državama? Ili je možda kombinacija to dvoje?

Mirsad Hadžikadić:

Iz Sjedinjenih Država sam preuzeo samo njihov naziv (*prim. prev. townhall meeting*). Na takve tribine u Sjedinjenim Državama dolaze kandidati iz protivničkih stranaka i ljudi im postavljaju pitanja. To se radi po scenariju, pitanja se provjeravaju i zna se ko će i kojim redom šta pitati. Iako se tu otkrivaju nove informacije, u osnovi se sve radi po scenariju. Moje javne tribine (za koje nemam bolji naziv, a trebam ga izmisliti) više se zasnivaju na mom iskustvu u obrazovanju, gdje se nešto prvo prezentira, ispredaje, a zatim se ostavi prostor za pitanja jer predavač želi naučiti studente, ali želi i učiti od njih. To je ono što smatram korisnim. Tokom prezentacije koja traje pola sata ili 45 minuta, oni žele saznati ko sam ja, kako sam povezan s njima i šta mi je na umu, i to daje odgovor na 90% njihovih pitanja, inače bismo ostali još pet ili šest sati. Onda se prelazi na pitanja i često ide pitanje, sukob, pitanje, odgovor, pa opet sukob, pa nešto što si zaboravio reći. Onda neko kaže da se donekle slaže, ali šta je sa ovim. Odgovor na jedno pitanje izaziva milion drugih pitanja i ljudi žele postaviti pitanja, shvate da to zaista jako žele. Sve to ide jako spontano, bez scenarija jer ja nikad ne tražim spisak pitanja koja će biti postavljena, čak ni kada imam intervju u medijima. Nikada nisam unaprijed zatražio spisak pitanja koja će biti postavljena, a često ne pitam ni za temu o kojoj će se razgovarati. Često mi to ponude, ali ja to ne želim. Spreman sam razgovarati o svakoj temi o kojoj nešto znam i to u bilo kojem trenutku, s bilo kojim sagovornikom i u bilo kojoj situaciji. Želim da ljudi upoznaju pravog mene. Da nisam dosljedan u svom svjetonazoru, morao bih se pripremati i truditi da ne skrećem s teme i ostanem dosljedan. To mi ne treba jer je moj pristup dosljedan, ja sam dosljedan, i nemam potrebe da foliram. Znam da ću praviti pogreške, ali će i one predstavljati mene takvog kakav sam. Želim da ljudi tačno znaju ko sam ja kad budu glasali, da znaju šta dobijaju, ne treba mi ništa vještačko ni lažno. Govorim ono što mislim i ne bojim se razgovora. Ne tvrdim da sam u pravu, tvrdim samo da sam to ja.

Clark Curtis:

Prošle smo sedmice razgovarali o ovome, a sada ću to pitanje postaviti na drugi način. Radi se o tvojoj viziji donošenja promjene i nade Bosni i Hercegovini. Osjetim uzbuđenje u tvom glasu zbog onoga što se dešava u Bosni i Hercegovini, susjednim zemljama i ovoga što se počinje dešavati ovdje u Sjedinjenim Državama. Da li je ta vizija uzletjela brže nego što si u početku mislio da hoće ili to samo ide svojim tokom?

Mirsad Hadžikadić:

Misliš na razvoj Platforme?

Clark Curtis:

Da, na njen razvoj i prihvaćenost.

Mirsad Hadžikadić:

Često me pitaju da li sam iznenađen ovim što se dešava i da li je to u skladu s onim što sam očekivao. Mogu iskreno reći da sam u ovo ušao bez ikakvih očekivanja, pozitivnih ili negativnih. Sada duboko vjerujem da mi je to bilo sudbinski predodređeno, da me sve što sam do sada radio u životu vodilo prema tome i na neki način za to pripremalo. To je nešto u čemu istinski i u potpunosti uživam, u smislu da se jako dobro uklapa sa mojom ličnošću i mojim interesima. Ne tvrdim da sam sjajan, samo da se to jako dobro uklopilo. Jako mi je drago što su reakcije pretežno pozitivne, ispunjene nadom, ohrabrujuće i motivirajuće, i s njihove i s moje strane. Na to sam jako ponosan. Definitivno postoje nada i vjera i promijenili smo mišljenje mnogima koji su smatrali da promjene nisu moguće. Mnogo učimo o tome kako se politička organizacija pravi od nule, takvo nešto prije nisam radio. Neke druge stvari sam započinjao od nule, po prvi put, na primjer koledž koji sam osnovao. Ovdje sam u istoj situaciji. Dobro je to što poznajem procese koje je potrebno slijediti da bi se nešto osnovalo jer sam to već radio, premda to nije bilo u ovoj sferi. Leži mi suočavanje sa nečim nepoznatim. Tu sam najjači, kada treba improvizovati, prilagođavam se datoj situaciji. Stalno podsjećam ljude da sam ja ovo stvarno morao uraditi, nešto iznutra mi je reklo da se moram vratiti u zemlju i suočiti sa izazovom. Prihvatit ću ishod, ma kakav bio, jer moja odlučnost ne zavisi od stepena uspješnosti, nego je vođena željom da dam svoj doprinos. Zaista sam zadovoljan razvojem događaja. Nisam to očekivao, ne zato što nisam vjerovao da se to može dogoditi, nego zato što u svojoj glavi nisam postavio cilj u smislu brojki,

uspjeha ili neuspjeha. Načelno sam se samo pripremao za zadatak koji me čekao. Nisam se vodio anketama ili brojevima, vodio sam se očima i srcima ljudi, njihovim životima i time kako im mogu doprinijeti. Ponavljam da sam jako, jako zadovoljan razvojem događaja, brzinom kojom se to odvija i ljudima koji su stali uz mene i odlučili da to napravimo zajedno. Tako će ostati i do samog kraja. Nastavit ćemo gurati i raditi, nadajući se se najboljem, a prepreke nas neće obeshrabriti. Prepreka će biti, to je neizbježno, ispred nas su i uspjesi i prepreke. Za uspjeh trebamo postaviti pravu kulturu i prave ciljeve, a trebaju nam i prava srca.

Mirsad Hadžikadić:

Vi ste izvanredan čovjek, rekao sam to već mnogo puta.